

صورت حج افراد و عمره مفرده

صورت حج افراد و عمره مفرده

[۱۷۴] م - صورت حج افراد، که گاهی مورد ابتلائی متمتع می شود، از این قرار است که: زن حیض [۱] یا کسی که به واسطه ضیق وقت نمی تواند عمره تمتع را به جا آورد، باید قصد کند حج افراد را، و به همان احرام عمره تمتع، که عدول به افراد کرده، برود به عرفات و مثل سایر حجاج وقوف کند، بعد از آن برود به مشعر و وقوف کند، بعد برود به منی و اعمال منی را به جا آورد مگر هدی را که واجب نیست بر او. بعد برود به مکه و طواف زیارت و نماز و سعی و طواف نساء و نماز آن را به جا آورد. پس در این وقت از احرام خارج می شود، بعد از آن برگردد به منی برای بیتوته و اعمال ایام تشریق؛ به همان نحو که سایر حجاج به جا می آورند. پس صورت حج افراد عین صورت حج تمتع است با یک [۲] فرق که در حج تمتع هدی باید ذبح کند و در حج افراد واجب نیست ولی استحباب دارد.

[۱۷۵] م - صورت عمره مفرده - که باید کسی که حج تمتع او بدل به حج افراد شد، بعد از حج به جا آورد [۳] - آن است که خارج شود به ادنی الحل و افضل آن است که از «جعرانه» یا «حُدیبیه» یا «تنعیم» که از همه نزدیک تر به مکه است، محرم شود و بیاید به مکه و طواف کند و نماز آن را بخواند و سعی بین صفا و مروه بکند و تقصیر کند یا سر بتراشد و طواف نساء به جا آورد و نماز طواف بخواند.

[۱۷۶] م - «عمره مفرده» با «عمره تمتع» که تفصیلاً خواهد آمد، در صورت فرق ندارد، مگر در سه چیز: [۴]

اول - آنکه در عمره تمتع باید تقصیر کند؛ یعنی از مو یا ناخن خود باید بگیرد و سر تراشیدن [۵] جایز نیست و در عمره مفرده مخیر [۶] است بین سر تراشیدن و تقصیر.

دوم - آنکه در عمره تمتع طواف نساء ندارد و در عمره مفرده دارد. [۷]

سوم - آنکه میقات عمره تمتع یکی از مواقیع پنجگانه است که ذکر آن می آید.

و میقات عمره مفرده ادنی الحل است [۸] و جایز است از یکی از مواقیع پنجگانه محرم شود. [۹]

[۱۷۷] م کیفیت افعال حج افراد؛ از احرام و وقوفین و اعمال منی و اعمال مکه، عین کیفیت حج تمتع است و در احکام، مشترک هستند [۱۰] و کیفیت افعال عمره تمتع؛ از احرام و طواف و سایر اعمال، عین کیفیت عمره مفرده است.

[۱۷۸] م - عمره تمتع را اگر کسی به جا بیاورد، کافی است از عمره مفرده.

[۱۷۹] م کسی که وظیفه اش حج تمتع است؛ مثل اشخاصی که از مکه شانزده فرسنگ شرعی دور باشند، اگر استطاعت برای عمره داشته باشند و برای حج نداشته باشند، عمره مفرده بر آنها واجب نیست مثل اشخاصی که به نیابت حج می کنند، گرچه احتیاط آن است که به جا آورد. [۱۱]

[۱۸۰] م کسی که محرم شد به احرام عمره مفرده، حرام می شود بر او جمیع چیزهایی که در احرام تمتع گفته شد و بعد از آنکه تقصیر کرد یا سر تراشید، همه چیز بر او حلال می شود مگر زن ها و بعد از آنکه طواف نساء را با نمازش به جا آورد، زن هم بر او حلال می شود.

[۱۸۱] م - طواف نساء را در عمره مفرده، باید بعد از تقصیر یا سر تراشی به جا آورد. [۱۲]

[۱۸۲] م کسی که به احرام عمره مفرده وارد مکه شد، اگر احرامش در ماه های حج بوده [۱۳]، جایز است که آن را عمره تمتع قرار دهد [۱۴] و دنبال آن، حج تمتع به جا آورد و در این صورت هدیه بر او واجب می شود. [۱۵]

[۱]. آیه الله زنجانی: زنی که هنگام احرام بستن می داند که بر اثر حیض یا نفاس نمی تواند اعمال عمره تمتع را انجام داده، احرام حج افراد ببندد و خود را قبل از غروب روز نهم به عرفات برساند و همچنین زنی که به حکم استصحاب بقاء حیض، قدرت چنین کاری را ندارد، به حج افراد محرم می گردد، پس چنانچه قبل از گذشتن وقت، پاک شد عدول به عمره تمتع می کند و اگر پاک نشد حج افراد و عمره مفرده به جا می آورد و مجزی از حجة الاسلام اوست. و زنی که فکر می کند که حیض یا نفاس، مانع انجام عمره تمتع او خواهد شد و همچنین اگر پاک باشد و شک داشته باشد که بروز حیض یا نفاس، مانع عمره تمتع خواهد شد یا خیر، در این دو صورت به عمره تمتع محرم می شود و چنانچه حیض یا نفاس عارض شد می تواند تا آخر وقت صبر کند که اگر پاک شد اعمال عمره تمتع را به جا آورد والا سعی و تقصیر کرده، احرام حج تمتع ببندد و طواف عمره و نماز آن را قبل از طواف حج قضا کند و می تواند برای پاک شدن صبر نکند بلکه طواف را رها کرده سعی و تقصیر نماید، پس اگر قبل از احرام حج، پاک شد صبر نکند بلکه طواف را رها کرده سعی و تقصیر نماید، پس اگر قبل از احرام حج، پاک شد طواف و نماز را به جا می آورد والا آنها را قبل از طواف حج قضا می کند، و این حج نیز مجزی از حجة الاسلام است؛ و در هر صورت می تواند به نیت آنچه فعلاً خداوند از او می خواهد - عمره تمتع یا حج افراد - محرم شود پس اگر قبل از گذشتن وقت عمره پاک شد اعمال عمره و حج تمتع را به جا می آورد والا اعمال حج افراد و پس از آن و گذشتن روز سیزدهم عمره مفرده را به جا می آورد و مجزی از حجة الاسلام است.

[۲]. آیه الله اردبیلی: فرق های دیگری هم دارند که در کتب مفصل آمده است.

آیه الله سبحانی: و در تقدیم اختیاری اعمال مکهواستعمال بوی خوش بعد از تقصیر یا حلق و حلیت همسر در صورتی که طواف نساء را ضرورتاً مقدم داشته بعد از حلق یا تقصیر در روز عید در منا و انجام طواف مستحب قبل از انجام طواف واجب حج در حج افراد.

آیه الله تبریزی، آیه الله سیستانی: حج افراد با حج تمتع در تمام اعمال مشترک هستند و در ۶ جهت با هم فرق دارند (تفصیل آن در مسأله ۱۵۸ مناسک آیه الله تبریزی و مسأله ۱۵۰ مناسک آیه الله سیستانی بیان شده است).

[۳]. آیه الله زنجانی: باید بعد از حج و گذشتن روز سیزدهم به جا آورد، هر چند حج تمتع او استحبابی باشد و بهتر است آن را در اوائل محرم به جا آورد و میقات آن هر نقطه ای خارج از حرم است.

آیه الله سیستانی: در صورت تمکن.

[۴]. آیات عظام فرق های بیشتری را متذکر شده اند که به مناسک آنان مراجعه شود.

آیه الله اردبیلی: فرق های دیگری نیز دارند، از جمله آنکه عمره مفرده با جماع قبل از سعی باطل می شود ولی بطلان عمره تمتع با جماع معلوم نیست بلکه بعید نیست که باطل نشود.

آیه الله خامنه ای: در مناسک معظم له این مسأله نیز وجود دارد: عمره تمتع باید در یکی از ماه های حج یعنی شوال یا ذی قعدة یا ذی حجه به جا آورده شود، درحالیکه انجام عمره مفرده در همه ایام سال صحیح است. (مناسک حج، م ۷۳)

[۵]. آیه الله زنجانی: کفایت نمی کند و در عمره مفرده، مردان بین سر تراشیدن و تقصیر، مخیر هستند و تراشیدن سر افضل است.

آیه الله فاضل: مجزی نیست.

[۶]. آیه الله بهجت: با افضلیت حلق. (مناسک شیخ، ص ۸۹).

[۷]. آیه الله خامنه ای: در عمره تمتع طواف نساء و نماز طواف نساء واجب نیست، هر چند احتیاط آن است که آن دو را به قصد رجا به جا آورد. ولی در عمره مفرده طواف نساء و نماز آن واجب است. (مناسک حج، م ۷۲)

[۸]. آیه الله اردبیلی: ادنی الحل میقات کسانی است که در مکه هستند و قصد عمره مفرده دارند و همچنین کسانی که بدون قصد دخول به حرم، از مواقیت پنجگانه گذشته اند و بعد قصد کرده اند که به حرم داخل شوند.

آیه الله بهجت، آیه الله سبحانی: اگر در حرم باشد، و میقات است در صورت مرور به آن. (کتاب حج افراد، ص ۶).

آیات عظام تبریزی، خوبی، سیستانی: احرام بستن برای عمره مفرده، باید از همان مواقیت عمره تمتع باشد و اگر مکلف در مکه باشد و بخواهد عمره مفرده به جا آورد جایز است از حرم خارج شده و احرام ببندد و واجب نیست به یکی از مواقیت عمره تمتع برود و بهتر است که احرامش از یکی از این ۳ محل باشد: حدیبیه، جعرانه، تنعیم. (به مسأله ۲۲۲ و ۲۲۹ مراجعه شود). □

□ آیه الله خامنه ای: میقات عمره مفرده برای کسی که داخل شهر مکه مکرمه است ادنی الحل (نزدیک ترین نقطه خارج از حرم) است، و افضل حدیبیه یا جعرانه یا تنعیم می باشد، هر چند احرام بستن از یکی از مواقیت پنج گانه نیز جایز است، و اما کسی که خارج مکه است و می خواهد عمره مفرده به جا آورد باید برای آن از یکی از مواقیت پنج گانه محرم شود. (مناسک حج، م ۷۴ و ص ۵۰، میقات های دیگر، ۳)

[۹]. آیه الله زنجانی: و کسی که از مواقیت یا حوالی آن عبور می کند باید از مواقیت محرم شود و کسی که از آنجاها عبور نمی کند و کسی که در مکه است، خارج حرم از هر کجا محرم شوند کافی است و در این جهت فرقی بین عمره تمتع و عمره مفرده نیست.

[۱۰]. آیه الله زنجانی: در برخی از احکام مانند تقدیم اعمال مکه و انجام طواف مستحبی بین حج تمتع و حج افراد، تفاوت هست.

[۱۱]. آیه الله اردبیلی، آیه الله مکارم: این احتیاط واجب است.

آیه الله زنجانی: مخصوصاً بر کسی که استطاعت عمره مفرده را از وطن خود داشته باشد.

[۱۲]. آیه الله بهجت: در عمره مفرده، تقدیم طواف نساء بر تقصیر، در صورت ضرورت یا نسیان یا جهل، مجزی است. (مناسک، س ۱۶۶).

[۱۳]. آیه الله تبریزی: تا وقت حج در مکه باقی ماند.

آیه الله سیستانی: اگر عمره مفرده را در ماه های حج انجام دهد و در مکه تا روز هشتم ذی حجه بماند و قصد حج کند عمره او عمره تمتع به حساب می آید.

[۱۴]. آیه الله اردبیلی: مشروط بر آنکه تا وقت حج در مکه باقی مانده باشد.

آیه الله بهجت: جواز عدول به عمره تمتع، محل تأمل و احتیاط است، مگر اینکه متمکن از انجام عمره تمتع نباشد. (به ذیل مسأله ۱۳۲۲ مراجعه شود).

آیه الله سبحانی: و در مکه باقی بماند می تواند آن را عمره تمتع قرار دهد و پس از آن حج تمتع مستحبی به جا آورد، اما در حج تمتع واجب، عدول جایز نیست.

[۱۵]. آیه الله زنجانی: بر کسی که در ماه های حج، برای خودش عمره مفرده مستحبی به جا آورده و از مکه خارج نشده، جایز بلکه مستحب است که آن را عمره تمتع مستحبی قرار بدهد و بعد از آن حج تمتع به جا آورد و برای حج واجب و نیایی نمی تواند عمره مفرده را تبدیل به عمره تمتع کند. پس اگر حج تمتع بر او واجب بود تبدیل عمره

دفتر مقام معظم رهبری
www.leader.ir

مفردہ جایز نبودہ باید عمرہ تمتع بہ جا آورد.